

**KLAIPĖDOS VALSTYBINĖS KOLEGIJOS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS**



**SOCIALINIŲ MOKSLŲ SRITIES STUDIJŲ PROGRAMŲ
BAIGIAMŲJŲ IR KURSINIŲ DARBŲ RENGIMO METODIKA**

Klaipėda, 2016

UDK

**Redakcinė grupė: JOLANTA BOJOROVIENĖ, INGRIDA MAURICIENĖ, JURGITA
PAUŽUOLIENĖ, RŪTA TAMAŠAUSKIENĖ, ANTANAS VAITIEKUS**

Svarstyta ir patvirtinta Klaipėdos valstybinės kolegijos Socialinių mokslų fakulteto dekanate (2016 m. vasario 9 d. protokolas Nr.SSO4-05) ir fakulteto studijų kokybės komitete (2016 m. kovo 3 d. protokolas Nr.SV11-02).

Recenzentai:

Doc. dr. Eduardas Spiriajevas, *Klaipėdos valstybinė kolegija*;

Doc. dr. Aurelija Kustienė, *Aleksandro Stulginskio universitetas*.

Turinys

Pratarmė	4
1. SOCIALINIŲ MOKSLŲ SRITIES STUDIJŲ PROGRAMŲ BAIGIAMŲJŲ IR KURSINIŲ DARBŲ RENGIMO BENDROSIOS NUOSTATOS	5
2. SOCIALINIŲ MOKSLŲ SRITIES STUDIJŲ PROGRAMŲ BAIGIAMŲJŲ IR KURSINIŲ DARBŲ RENGIMAS.....	7
2.1. Baigiamųjų, pedagoginių studijų baigiamųjų ir kursinių darbų sudėtinės dalys	7
2.2. Titulinis lapas, turinys	7
2.3. Santrauka.....	9
2.4. Įvadas.....	9
2.5. Tyrimo metodikos apžvalga	11
2.6. Teorinė dalis.....	15
2.7. Praktinė dalis	16
2.8. Išvados ir pasiūlymai.....	17
2.9. Terminų ir sąvokų žodynas	17
2.10. Literatūros sąrašas	18
2.11. Priedų sąrašas	21
3. STUDENTŲ DARBŲ ĮFORMINIMAS	22
4. VIEŠAS DARBŲ PRISTATYMAS	28
Literatūros sąrašas.....	30
Priedų sąrašas	
1 priedas. Baigiamojo darbo titulinio puslapio pavyzdys.	
2 priedas. Kursinio darbo titulinio puslapio pavyzdys.	
3 priedas. Baigiamojo darbo turinio pavyzdys.	
4 priedas. Kursinio darbo vertinimo lapas.	

Pratarmė

Metodinis leidinys skiriamas Klaipėdos valstybinės kolegijos Socialinių mokslų fakulteto studentams ir dėstytojams. Jo tikslas – padėti parengti metodiškai tvarkingus studentų darbus, nustatyti vienodus studentų rašto darbų rengimo ir vertinimo reikalavimus. Šie nurodymai ir reikalavimai studentų moksliniams rašto darbams yra privalomi, todėl kitų mokymo institucijų parengtomis metodikomis naudotis reikėtų kūrybiškai – atsižvelgti tik į bendrojo pobūdžio patarimus, o šios metodinės rekomendacijos bei nustatytos taisyklės padės ruošti kursinius, baigiamuosius darbus, suprasti jų specifiką bei struktūrą.

Metodikos sudarytojai nesiekė pateikti absoliučiai visą studentų darbų rašymo metodologiją, nes bet kokia pateikta informacija neišvengiamai sensta, keičiasi. Studentams ir jų vadovams būtina patiems taikyti metodologijos naujoves, pasinaudoti per paskaitas įgytomis žiniomis ir įgūdžiais, ypač iš taikomųjų tyrimų metodologijos, rinkodaros tyrimų, vadybos, kalbos kultūros, dokumentų valdymo, informacinių technologijų ir kitų dalykų. Rekomenduojama naudotis šaltiniais, kurie nurodyti šioje metodikoje.

Socialinių mokslų fakulteto studijų programos yra gana skirtingos, todėl katedros, atsižvelgdamos į studijų programų specifiką, gali kūrybiškai taikyti šią kursinių ir baigiamųjų darbų rengimo metodiką, atsižvelgdamos į studijų programų specifiką. Pakeitimai turi būti oficialiai patvirtinti.

1. SOCIALINIŲ MOKSLŲ SRITIES STUDIJŲ PROGRAMŲ BAIGIAMŲJŲ DARBŲ BEI KURSINIŲ DARBŲ RENGIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

Visų Socialinių mokslų fakulteto studijų programų studentai rašo kursinius darbus. Studijų programos įvykdytos, kai parengiamas, apginamas ir įvertinamas baigiamasis darbas, pedagoginių studijų baigiamasis darbas (PSBD).

Kursinis darbas ir baigiamasis darbas remiasi teoriniu tyrimu (šaltinių analize) ir empiriniu tyrimu ir analize (Žydžiūnaitė 2011).

Baigiamojo darbo paskirtis – nustatyti studento studijų rezultatų pasiekimo, įgyto studijuojant dalykus profesinei kvalifikacijai įgyti ir atliekant profesinės veiklos praktikas, lygį.

Kursinio darbo paskirtis – nustatyti ir įvertinti studentų gebėjimus analizuoti mokslinius informacijos šaltinius, taikyti tinkamus tyrimo metodus siekiant taikomojo pobūdžio darbo rezultatų.

Pedagoginių studijų baigiamojo darbo (PSBD) paskirtis - atskleisti studento įgytas pedagogo profesijos kompetencijas, pasireiškiančias ugdymo realybės moksliniu pažinimu ir vertinimu, jos tobulinimu. Jis turi būti grindžiamas šiuolaikinėmis ugdymo teorijomis ir moderniomis edukacinėmis aplinkomis. Pedagoginių studijų baigiamasis darbas - integrali pedagoginių, psichologinių ir dalyko didaktikos studijų dalis, įprasminanti teorinį ir praktinį būsimojo pedagogo profesinį pasirengimą. Vadovaujantis Pedagogų rengimo reglamentu (<https://www.e-tar.lt>) pedagoginių studijų baigiamąjį darbą rengia visų KVK pedagogikos krypties studijų programų studentai.

Studijų rezultatų **baigiamojo darbo vertinimo organizavimo tikslas** – leisti studentui įrodyti, kad jis pasiekė studijų rezultatus, ir nustatyti, ar jam gali būti suteikta profesinė kvalifikacija.

Baigiamojo darbo rengimą ir vertinimą reglamentuoja KVK Socialinių mokslų fakulteto dekanas 2013 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. SS01 – 44 patvirtinta „Baigiamojo darbo rengimo ir gynimo organizavimo tvarka“ bei šio dokumento priedai (<http://www.kvk.lt>) ir šiame leidinyje pateikti baigiamųjų, pedagoginių studijų baigiamųjų ir kursinių darbų rengimo metodiniai nurodymai.

Diplomanto pareigos. Diplomantas turi teisę laisvai pasirinkti baigiamojo darbo objektą ir temą. Baigiamojo darbo temą, tikslus suformuluoja studentas ir suderina su darbo vadovu. Už baigiamojo darbo kokybę ir atitikimą formalius reikalavimus, duomenų, skaičiavimo teisingumą, savarankiškumą atsako tik diplomantas.

Baigiamojo darbo vadovo pareigos. Vadovas turi siekti, kad baigiamojo darbo autorius rastų racionalius sprendimo variantus. Todėl vadovai diplomantui neteikia paruoštų sprendimų, o tik

padeda parengti darbo planą, pagal darbo grafike numatytus terminus vadovas kontroliuoja darbo eigą, teikia dalykinę bei metodinę pagalbą, konsultuoja.

Recenzento pareigos. Recenzentas turi objektyviai nustatyti stipriuosius ir silpnuosius baigiamojo darbo aspektus, įvertinti baigiamojo darbo formalius reikalavimus, nurodytus baigiamųjų ir kursinių darbų metodikoje.

2. SOCIALINIŲ MOKSLŲ SRITIES STUDIJŲ PROGRAMŲ BAIGIAMŲJŲ DARBŲ BEI KURSINIŲ DARBŲ RENGIMAS

2.1. Baigiamųjų, pedagoginių studijų baigiamųjų ir kursinių darbų sudėtinės dalys

Baigiamojo darbo, pedagoginių studijų baigiamojo darbo (toliau PSBD), kursinio darbo struktūrą sudaro:

- titulinis puslapis (1, 2 priedai);
- turinys (3 priedas);
- santrauka lietuvių kalba;
- santrauka užsienio kalba (viena Europos Sąjungos šalių kalba pasirinktinai: anglų, vokiečių arba prancūzų);
- įvadas;
- tyrimo metodikos apžvalga;
- teorinė dalis;
- praktinė dalis;
- išvados ir pasiūlymai;
- terminų ir sąvokų žodynas;
- literatūros sąrašas;
- priedai, maketai, modeliai;
- iliustracinė medžiaga (jei yra didelės ar nestandartinės apimties, įrašoma atskirai).

Po kursinio ir pedagoginių studijų baigiamojo darbo titulinio lapo įdedamas (arba pateikiamas atskirai) darbo įvertinimo lapas (4 priedas).

Kiti rašto darbai turi būti rengiami pagal mokslinio tiriamojo darbo metodikos reikalavimus. Jų struktūra tokia: titulinis puslapis, turinys (jis sudaromas tuo atveju, kai darbo skyrių pavadinimų turinyje yra 2 ir daugiau), įvadas, pagrindinės dalys, išvados, literatūros sąrašas, priedai (jei yra jų būtinybė).

2.2. Titulinis lapas, turinys

Baigiamieji ir kursiniai darbai yra studentų studijų rezultatus žymintys, apibendrinantys dokumentai, atskleidžiantys studentų turimų žinių ir praktinių įgūdžių įgijimo lygį. Jie turi nurodytą struktūrą ir yra įforminami laikantis nustatytų reikalavimų ir galiojančios dokumentų įforminimo tvarkos.

▪ **Titulinis lapas.** Parengtas pagal metodinius reikalavimus titulinis lapas suformuoja pirmąjį įspūdį apie darbo kokybę, todėl svarbu, kad jis būtų įformintas taip, kaip reikalaujama metodikoje (1, 2 priedai). Darbo pradžioje po titulinio lapo įdedamas turinys. Jame pateikiami visų skyrių ir poskyrių pavadinimai, nurodant puslapius, kuriuose jie yra. Titulinis puslapis turi būti įformintas pagal 1 priedo (baigiamasis darbas) arba 2 priedo (kursinis darbas) reikalavimus. Jame turi būti pateikti tikslūs duomenys. Raidžių aukštis – 14 dydžio šriftu, baigiamojo ar kursinio darbo pavadinimas – 16 dydžio šriftu. Titulinio puslapio temos pavadinimas ir kolegijos pavadinimas paryškintas. Tituliniame lape puošybės elementai nenaudotini.

Reikalavimai baigiamųjų darbų, kursinių ir PSBD darbų turiniui:

- Pagrindiniai turinio skyriai – tyrimo metodikos apžvalga, teorijos analizė, praktinė dalis – rašomi didžiosiomis raidėmis, o jų poskyriai ir kitos darbo dalys – mažosiomis, 12 dydžio šriftu.
- Turinyje išvardyti priedai rašomi 10 dydžio šriftu.
- Teorinė ir praktinė dalys (skyriai) turi būti skaidomi į poskyrius (pvz., 2.1; 2.2. ir t.t.). Poskyriai, esant būtinybei, taip pat gali būti smulkinami (pvz., 3.1.1; 3.1.2 ir t.t.). Skyrius turi turėti ne mažiau nei 2 poskyrius.
- Kiekvienas numeruotas teorinės ir praktinės darbo dalių poskyris turi turėti savo struktūrą – įvadinius sakinius, pagrindinę dalį ir apibendrinimą, todėl tikru nesusipratimu būtų laikomas tik vieno puslapio ar net mažesnės apimties numeruota teksto dalis. Šios dalys turi būti tolygiai tarpusavyje susijusios įgyvendinant baigiamojo ar kursinio darbo tikslą ir uždavinius. Rezultatus reikia aprašyti moksliniu stiliumi, juos papildyti lentelėmis ir grafikais.
- Jei studentas gauna įmonės vadovo sutikimą baigiamajame darbe naudoti įmonės pavadinimą, tai turi atsispindėti turinyje ir tekste. Tuo atveju, kai sutikimas negautas, organizacija, kurioje pasirinktas tyrimo objektas, minima abstrakčiai: įmonė, įstaiga, viešbutis, mokykla, gamykla, sandėlis, transporto įmonė, ekspedijavimo įmonė, parduotuvė, įmonės padalinys, įmonės skyrius ir pan.
- Darbo turinys turi atskleisti, kad studentas teorinėje ir praktinėje dalyse analizuoja tuos pačius aspektus.
- Teorinių ir praktinių skyrių bei poskyrių pavadinimų formuluotės turi būti originalios, sukurtos paties autoriaus, nenukopijuotos iš literatūros šaltinių.
- Teorinės dalies poskyrių pavadinimai negali būti mokomojo – pažintinio stiliaus. Darbo autorius turi nagrinėti, analizuoti aktualias problemas, keliamas literatūros šaltiniuose, lyginti ir vertinti tai, kas nauja, pritaikoma, siūloma.

- Praktinės dalies poskyrių pavadinimai turi atitikti darbo uždavinių formuluotes. Jeigu iškeltas uždavinys ką nors *įvertinti*, tai ir atitinkamo poskyrio pavadinimas, tikėtina, baigsis žodžiu *vertinimas* ir pan. Geriau, kai pavadinimo formuluotėje akcentuojama tai, ką darbo autorius atliko: ...*analizė*, ...*tobulinimas*, ...*nustatymas*, ...*galimybės* ir t.t. Kitaip gali susidaryti įspūdis, kad autorius rašo ataskaitą ir nepateikia savo asmeninės nuomonės analizuojama tema.
- Jei pagrindinėse darbo dalyse pateiktos lentelės, grafikai ir kita vaizdinė medžiaga užima daugiau kaip pusę A4 formato lapo, tai mažinamas šriftas arba jos pateikiamos prieduose.

2.3. Santrauka

Ši dalis rašoma, kai darbas jau baigtas.

Santraukos antraštinėje dalyje nurodomas darbo pavadinimas, autoriaus vardas, pavardė, kolegijos pavadinimas.

Joje trumpai pristatomas darbo objektas, problematika, darbo metodai, gauti rezultatai, išvados ir pasiūlymai.

Ypač svarbu trumpai ir konkrečiai pristatyti rezultatus – svarbiausias darbo autoriaus išvadas, pasiūlymus. Santrauka turi sukurti pirmąjį įspūdį apie darbo vertę.

Santrauka pateikiama lietuvių ir viena Europos Sąjungos šalių kalba pasirinktinai (anglų, vokiečių arba prancūzų).

Santraukos apimtis – vienas puslapis. Abiejų kalbų tekstams skiriami atskiri lapai.

2.4. Įvadas

Skirtingai negu santrauką, įvadą reikia pradėti kurti darbo pradžioje. Įvado reikia, kad rašantysis susikoncentruotų ir nenukryptų nuo analizuojamos temos. Pabaigus darbą, galima įvadą pakoreguoti ir papildyti. Šioje darbo dalyje pateikiamas **temos aktualumas, problematika, tyrimo objektas, tyrimo tikslas, tyrimo uždaviniai, tyrimo metodai**.

Temos aktualumas akcentuojamas pirmosiose įvadinio teksto pastraipose. Galima pradėti nuo globalesnio temos aktualumo (pasauliui, šaliai) ir užbaigti temos svarba analizės objektui. Vadovaujantis kitų mokslininkų, tyrėjų nuomonėmis ar praktine patirtimi, nurodoma, kuo aktuali pasirinktoji tema. Temos aktualumą vertėtų pagrįsti minint autorius, kurie nagrinėjo temos aspektus, susijusius su pasirinkta problema, nurodyti, kurie aspektai jau žinomi ir ką naujo bus galima sužinoti atlikus tyrimą. Akcentuojant temos aktualumą, būtina atkreipti dėmesį į du aspektus: ar darbo tema yra aktuali teoriniu bei praktiniu požiūriu ir kiek ta tema tyrinėta, nagrinėta. Tinka

paminėti autorius, tačiau nereikia cituoti jų teiginių, iliustruojančių temos aktualumą. Pabrėžiant praktinį aktualumą tinka nurodyti, kuo tema svarbi organizacijai, kurios procesai ar reiškiniai yra pasirinkti tyrimo objektu.

Problematika. Po aktualumo pristatoma problematika, kuri parodo, kad autorius, jau prieš pradėdamas kursinį arba baigiamąjį darbą, yra susipažinęs su analizuojamos srities problema (problemomis), yra pasiryžęs ją (jas) ištirti ir pateikti išvadas bei pasiūlymus. Čia parodomas pretekstas tolesnei teorinei ir empirinei analizei, leidžiantis tikėtis, kad studento darbo rezultatai bus prasmingi. Problemos aptarimu gali būti parodoma, kad trūksta tam tikros srities tyrinėjimų, kad atsirado poreikis spręsti konkrečias problemas. Gali būti iškeliami probleminiai klausimai, kurie sudaro nagrinėjamos problemos esmę ir yra susiję su darbo turiniu.

Tyrimo objektas – kursinio darbo, PSBD ar baigiamojo darbo autoriaus pasirinktas reiškinys ar procesas teorinei ir praktinei analizei. Konkreti organizacija nėra tyrimo objektas. Įmonė, įstaiga metodologine prasme – tyrimo kontekstas, o praktiškai – tyrimo vieta. Visas baigiamasis (kursinis) darbas yra tyrimas (Žydžiūnaitė 2011). Taigi, darbo objektu gali būti organizacijos veiklos srities, procesų vystymo galimybės, reiškiniai, santykiai, žinios, faktai ir pan. Jį formuluojant reikia atsižvelgti į baigiamojo darbo temą ir iškeltą tyrimo tikslą.

Tyrimo tikslas turi būti siejamas su darbo temos pavadinimu. Tikslas formulavimas gali parodyti būtinybę koreguoti temos pavadinimą. Tikslas pradedamas formuluoti veiksmažodžių bendratimis. Pvz.: *išanalizuoti...*, *ištirti...*, *metodologiškai*, *empiriškai pagrįsti...*, *nustatyti...*, *parengti...*; ir pan.

Tyrimo uždaviniai turi atskleisti darbo esmę, konkretizuoti tikslą, būti atspirties tašku sudarant teorinės ir praktinės dalių turinio struktūrą. Kiekvienas praktinės-analitinės dalies poskyris turėtų būti tiesiogiai susijęs su vienu iš uždavinių. Optimalu išsikelti 3-5 uždavinius. Uždaviniai taip pat pradedami aktyviaisiais veiksmažodžiais, pvz.: *išnagrinėti*, *ištirti*, *nustatyti*, *įvertinti*, *sudaryti*, *palyginti*, *identifikuoti*, *suformuluoti*, *suformuoti*, *apibrėžti*, *interpretuoti*, *patikrinti*, *parengti*, *sudaryti*, *suprojektuoti*, *išskirti*, *sugretinti*, *atskirti*, *išspręsti*, *ilustruoti* ir pan. Kartais supainiojami uždaviniai su metodais ir privalomomis darbo procedūromis. Negalima kelti tokių uždavinių: *atlikti apklausą*, *pateikti išvadas ir pasiūlymus*. Darbo uždaviniai yra numeruojami.

Tyrimo metodai įvade paprastai tik išvardijami, o pirmoje dalyje argumentuojamas jų pasirinkimas. Darbo metodai išvardinami pagal reikšmingumą, pradedant nuo svarbiausiųjų, ir jie nėra numeruojami.

2.5. Tyrimo metodikos apžvalga

Pirmoji baigiamojo, PSBD, kursinio darbo dalis – tyrimo metodikos apžvalga, turėtų atsispindėti 2-3 puslapiuose.

Tyrimo objektas. Apžvalgoje būtina pateikti svarbiausią informaciją apie tyrimo objekto kontekstą – organizaciją: veiklos pobūdį ir mastą, tipą, organizacinę valdymo struktūrą, pasiekimus ir pan. Jeigu nėra leidimo naudoti organizacijos pavadinimo, neetiška ir neleistina pateikti tokius duomenis, kurie aiškiai leidžia atpažinti įmonę, pvz., tikslus adresus, kokios nors unikalios, išskirtinės savybės. Studentai, pristatydami tiriamą organizaciją, kartais pažodžiui perkelia medžiagą iš įmonės reklaminių tekstų ir neišvengia susitapatavimo su įmone „mes esame...“, „mūsų credo“ bei netinkamo moksliniam darbui stiliaus. Toliau trumpai pristatomas ir argumentuojamas tyrimo objektas. Dažniausiai KVK Socialinių mokslų fakulteto studentų pasirenkamas tyrimo objektas – tam tikras aktualus reiškinys ar veiklos sritis, procesų vystymo problemos bei galimybės įmonėse ir įstaigose. Remiantis darbo turinio tematika apibūdinama esama situacija. Galima pateikti tam tikrus apribojimus, paaiškinti, kodėl darbe nėra giliau analizuojami kai kurie aspektai.

Apžvalgoje pristatoma svarbiausia literatūra ir kiti **informacijos šaltiniai**, kurie sudarė teorinės dalies pagrindą, paaiškinamas jų reikalingumas. Svarbiausių šaltinių išvardijimo neužtenka. Reikia akcentuoti svarbiausių šaltinių panaudojimą darbe (kieno ir kokiais požiūriais, siūlomais problemų sprendimo būdais remtasi ir pan.), o ne tai, kas rašoma. Taip pat nurodoma, kokiais norminiais aktais, institucijų duomenų šaltiniais naudojama.

Šioje dalyje aprašoma **tyrimo metodika**, t.y. pristatomas tyrimo procesas, tyrimo imtis, tyrimo metodai, tyrimo etika. Būtina argumentuoti tyrimo metodo pasirinkimą. Įvardijant metodus, nurodomi jų tikslūs pavadinimai. Darbe galima naudoti tiek **kokybinius**, tiek **kiekybinius** tyrimo metodus.

Kiekybiniai metodai taip vadinami todėl, kad jų tikslas – gauti kiekybinę informaciją apie didelį objektų (vartotojų, įmonių ar tiekėjų) skaičių. Tokie tyrimai atliekami, kai reikia gauti tikslus, statistiškai patikimus skaitinius duomenis. Tradicinis empirinis kiekybinis tyrimų metodas yra *apklausa*. Jos tikslas – iš nedidelės populiacijos dalies (imties) gauti išvadas apie visos populiacijos elgesį (Bilevičienė ir Jonušauskas 2011).

Kokybiniai metodai nagrinėja žodžius, paveikslus ir įsivaizduojamus (subjektyvius) dalykus. Dažniausiai kokybiniai tyrimai yra kiekybinių tyrimų pradžia. Atliekant kokybinius tyrimus, apsiribojama mažu respondentų skaičiumi, todėl tyrimo metodo rezultatai dažniausiai negali būti apibendrinti visai populiacijai. Kokybiniai tyrimai suteikia daug vertingos informacijos,

padedančios išaiškinti ir tiksliai apibrėžti problemas, todėl juos taiko daugelis tyrėjų. Kokybiniai tyrimai apima labai skirtingas tyrimo metodikas, kurios skirstomos į keletą didelių grupių: grupinės diskusijos (focus grupės); giluminiai (asmeniniai) interviu; pusiau struktūrizuoti (formalizuoti) interviu; stebėjimai; projekciniai metodai; asociatyviniai metodai; eksperimentai; ekspertinis vertinimas ir kt. (apie tai plačiau Bilevičienė ir Jonušauskas 2011).

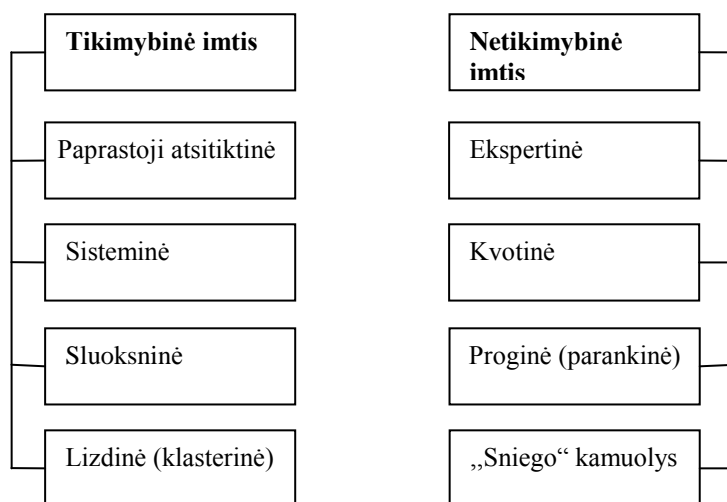
Tyrimo metodus rekomenduojama pradėti vardyti nuo svarbiausiųjų. Jei naudojami testai, klausimynai, būtina pažymėti, ar jie sukurti pačių, ar kitų autorių. Reikia paaiškinti klausimyno turinį, aprašyti jo sudėtines dalis, pasirinktą klausimyno tipą. Taip pat aprašoma tyrimo eiga, kada ir kokiomis sąlygomis buvo atliktas tyrimas, tyrimo patikimumas. Tyrėjas, atliekantis tyrimą, turėtų vadovautis pagrindiniais etikos principais. Jis turi atskleisti tiriamajam tyrimo esmę, informuoti apie galimą riziką, tyrimo etikos principų laikymąsi ir gauti iš tiriamojo sutikimą dalyvauti tyrime. Tyrėjas turi užtikrinti gautos informacijos apie tiriamąjį konfidencialumą, anonimiškumą ir privatumą. Apie tyrimo etiką plačiau skaityti Kardelis (2007, p. 76 – 84), Bitinas ir kt. (2008, p. 112 – 116, 1 dalis).

Asmuo, atliekantis tyrimą, turi nurodyti, kokias programas taikant atlikta gautų duomenų analizė (pvz., Ms Excel, SPSS ir kt.). Šioje dalyje aprašoma respondentų atrankos tvarka, apklausos raštu grįžtamumas, t.y. nurodoma, kiek klausimynų buvo išdalinta, kiek grįžo, jei reikalauja tyrimas, būtina aprašyti ir respondentų amžių, lytį, socialinį statusą ar išsilavinimą ir pan.

Planuojant tyrimą, būtina nustatyti reikiamą minimalų tiriamųjų skaičių, kad būtų galima suformuluoti statistiškai reikšmingas išvadas. Metodas, kuriuo atrenkama tinkama imtis, turint tikslą nustatyti visai populiacijai būdingus bruožus ar ypatybes, vadinama atranka. Atranka reikalinga, nes dėl finansinių, techninių galimybių, racionalaus skaičiavimo ir loginio pagrindimo netikslinga apklausti ar ištirti visus dominančios populiacijos ar generalinės aibės elementus.

Imtys sudaromos įvairiais būdais, tačiau pagrindiniai imčių sudarymo būdai yra du: tikimybinis ir netikimybinis. Atrenkant tikimybinio būdu, kiekvieno elemento tikimybė patekti į imtį yra žinoma, o sudarant netikimybinės imtis, daug lemia atsitiktinumas.

1 paveiksle pateikiami galimi imčių parinkimo atvejai (būdai). Apie imties tūrį ir jo parinkimo būdus plačiau skaityti Kardelis (2007, p. 311 – 330), Bilevičienė ir Jonušauskas (2011, p. 26 – 33).



1 pav. Imčių parinkimo atvejai

Šaltinis: BILEVIČIENĖ, T. ir JONUŠAUSKAS, S., 2011. *Statistinių metodų taikymas rinkos tyrimuose*. Vilnius: MRU, p.29.

Organizuojant tiriamųjų atranką, reikia nustatyti, kokia paklaida šį tyrimą tenkina. Korektiškiausia paklaidą skaičiuoti tik tikimybinėms atrankoms. Netikimybinėms atrankoms paklaida neskaičiuojama. Socialiniuose tyrimuose 5 proc. yra laikomi normalia, standartiška paklaida, kuri gaunama su 0,95 tikimybe. Respondentų skaičiui nustatyti dažniausiai yra naudojama ši formulė, kuri yra pritaikyta skaičiavimui, kai tikimybė 0,954

$$n = \frac{1}{\Delta^2 + \frac{1}{N}} \quad (1)$$

čia: n –reikiamų respondentų skaičius;

Δ – paklaida;

N – tiriamos visumos narių skaičius.

Pagal šią formulę (1), esant skirtingoms paklaidoms ($\pm 5\%$, $\pm 7\%$, $\pm 10\%$), siūloma pasirinkti reikalingą respondentų imtį.

1 lentelė

Respondentų imties nustatymas, kai $N < 450$

Populiacijos dydis N	Imties dydis n esant paklaidai Δ		
	$\pm 5\%$	$\pm 7\%$	$\pm 10\%$
1	2	3	4
100	81	67	51
125	96	78	56
150	110	86	61
175	122	94	64
200	134	101	67
225	144	107	70
250	154	112	72
275	163	117	74

1 lentelės tęsinys

1	2	3	4
300	172	121	76
325	180	125	77
350	187	129	78
375	194	132	80
400	201	135	81
425	207	138	82
450	212	140	82

Šaltinis: KASNAUSKIENĖ, G., 2010. *Statistika verslo sprendimams*. Vilnius, p. 290.

2 lentelė

Respondentų imties nustatymas, kai N nuo 500 iki 10 000

Populiacijos dydis N	Imties dydis n esant paklaidai Δ		
	$\pm 5\%$	$\pm 7\%$	$\pm 10\%$
500	222	145	83
600	240	152	86
700	255	158	88
800	267	163	89
900	277	166	90
1 000	286	169	91
2 000	333	185	95
3 000	353	191	97
4 000	364	194	98
5 000	370	196	98
6 000	375	197	98
7 000	378	198	99
8 000	381	199	99
9 000	383	200	99
10 000	385	200	99

Šaltinis: KASNAUSKIENĖ, G., 2010. *Statistika verslo sprendimams*. Vilnius, p. 290.

Nustatanti respondentų imtį galima naudotis ir prieiga per internetą <http://edis.ifas.ufl.edu/pd006#TABLE_1>.

Pagrindinės priežastys, dėl ko tiriama ne visa populiacija, o atrenkama imtis: sutaupoma pinigų; sutaupoma laiko; kai kurie populiacijos nariai gali būti nepasiekiami; tiriant kai kuriuos elementus gali tekti sunaikinti; tikslumas – išskirti mažesnę kiekį elementų iš kruopščiai atrinktos imties galima tiksliau.

Minimalus imties dydis taikant netikimybinės imties sudarymo būdus pedagoginių studijų programų studentams:

- stebėjimo metodui – 5 respondentai;
- interviu metodui – 4-6 informantai;
- apklausos raštu metodui – jeigu viena tiriamųjų grupė – iki 60 respondentų; jeigu apklausama ne viena, o dvi tiriamųjų grupės (pvz.: mokiniai ir tėvai) – 40-60 respondentų;

- sociometrinio tyrimo metodui – ne mažiau kaip viena grupė, kurią sudaro 5-11 asmenų;
- eksperimento metodui – ne mažiau kaip 5 respondentai.

Informacijos apie tyrimo metodiką, klausimynų sudarymą, duomenų rinkimą bei apdorojimą ir pan. rekomenduojama ieškoti šiuose leidiniuose:

1. BAGŽIŪNIENĖ, V., 2005. *Įmonės veiklos planavimas ir analizė*. Vilnius: Conto litera.
2. BILEVIČIENĖ, V. ir JONUŠAUSKAS, T., 2011. *Statistinių metodų taikymas rinkos tyrimuose*. Vilnius: MRU. ISSN 1822-8011.
3. BITINAS, B., RUPŠIENĖ, L., ir ŽYDŽIŪNAITĖ, V., 2008. *Kokybinių tyrimų metodologija. 1, 2 dalys*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė. ISBN 9789986312598.
4. DIKČIUS, V., 2005. *Marketingo tyrimai*. Vilnius: Vilniaus vadybos akademija. ISBN 9955528044.
5. KARDELIS, K., 2007. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Kaunas: Lucilijus. ISBN 9986135613.
6. LUOBIKIENĖ, I., 2000. *Sociologija: bendrieji pagrindai ir tyrimų metodika*. Kaunas: Technologija. ISBN 9986137756.
7. TIDIKIENĖ, R., 2003. *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*. Vilnius. ISBN 9955563265.
8. ŽYDŽIŪNAITĖ, V., 2008. *Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos*. Kaunas: Technologija. ISBN 9789955252191.

2.6. Teorinė dalis

Šioje dalyje studentas turi išanalizuoti aktualią, naujausią teorinę ir norminę informaciją, galinčią pagrįsti praktinės – tiriamosios dalies svarbiausius teiginius.

Mokslinės literatūros analizė – tai teoriniai metodai, kurie remiasi teorinio mąstymo (filosofijos, formaliosios logikos, psichologijos ir kt. mokslų) nustatytais dėsningumais. Mokslinis tyrimas pradedamas, atliekamas ir apibendrinamas, gavus empirinius tyrimo duomenis. Teoriniai metodai mokslinio pažinimo procese suteikia tyrėjui instrumentą, kuriuo jis geriau pažįsta tiriamus objektus, aiškinasi objektyvią tiesą ir formuoja mokslinius dėsningumus, daiktų ir esamų reiškinių socialinę vertę (Tidikis 2003). Teorinę pedagoginių studijų baigiamojo darbo dalį sudaro pasirinktos temos analizė, parengta įgytų mokytojo profesijos kompetencijų pagrindu (<https://www.e-tar.lt>).

Reikalavimai teorinei daliai:

- Teorinėje baigiamojo, kursinio ar PSBD darbo dalyje turi būti analizuojama aktuali, naujausia, probleminė, mokslinė (gali būti pateikiama ir empirinė) *informacija*, įgalinanti pasiekti praktinės-tiriamosios dalies uždavinius. Kadangi kolegijų studijų programos yra orientuotos formuoti praktinius taikomuosius įgūdžius, studentai šioje dalyje turėtų skirti dėmesio analizuojant

profesionaliūs praktinius empirinius informacijos šaltinius: autoritetingų ekspertų, organizacijų vadovų, specialistų nuomonę, pateikiamą profesinėje spaudoje, analitinėse radijo ir televizijos laidose ir pan. Dėl šaltinių patikimumo būtina pasikonsultuoti su darbo vadovu.

- Nereikėtų plačiai ir išsamiai pristatyti darbo temos sampratos, tuo tarsi rodyti, kad, studijuodamas atitinkamą dalyką, studentas kažko neišmoko pats ir elementarių dalykų dabar moko savo darbo skaitytoją – dėstytoją, recenzentą, komisijos narius. Reikia akcentuoti taikomuosius informacijos šaltinių teiginius, juos lyginti.

- Darbo autorius šioje dalyje turėtų išsakyti argumentuotą savo nuomonę. Literatūros autorių minčių atpasakoti neužtenka, būtina jas analizuoti, lyginti, apibendrinti. Pvz.: „*Išanalizavus autoriaus mintis, galima teigti, kad.....*“. Turi būti aišku, kur yra darbo autoriaus mintys, o kur šaltinių medžiaga.

- Darbe griežtai draudžiama plagijuoti, pateikti kitų autorių mintis kaip savo.

- Optimalus. Rekomenduojama vengti ilgų citatų, būtina perfrazuoti autorių mintis. Informacijos šaltinių citatų skaičius – ne mažiau kaip 3 autorių viename puslapyje. Autorių minčių citavimo, perfrazavimo ir nuorodų įforminimo reikalavimai pateikiami 3-ioje šios metodikos dalyje (3 skyrius).

- Teorinės dalies poskyriai (2.1, 2.2 it t.t) baigiami trumpais 2-3 sakinių apibendrinimais. Jie turi būti susiję su poskyrio pavadinimu ir esminiais turinio aspektais. Smulkesnėms teksto dalims (2.1.1, 2.1.2 ir t.t) apibendrinimo nereikia. Po apibendrinimo gali būti baigiamasis sakiny, susiejantis užbaigtą poskyrį su tolesniu tekstu.

- Teorinės ir praktinės dalių teksto apimtys (neskaitant juose esančių lentelių, paveikslų ir kitos vaizdinės medžiagos) turi būti apylygės. Todėl darbo rengimo pabaigoje reikėtų patikrinti, ar nėra teorinės analizės teksto, kurio, kaip neturinčio svarbių sąsajų su praktine-tiriamąja dalimi, galima atsisakyti.

2.7. Praktinė dalis

Reikalavimai praktinei daliai:

- Praktinėje dalyje nebereikia vėl kartoti tyrimo tikslo, tyrimo metodikos. Tyrimo eigos aprašymo, nes tai turi būti pateikta pirmoje dalyje.

- Praktinė darbo dalis turi būti tiriamojo pobūdžio, t.y. neapsiribojama aprašymu, tyrimo duomenų pateikimu, tačiau pateikiama kritinė (vertinamojo pobūdžio) problemų, tyrimo duomenų analizė, išvados ir pasiūlymai, turintys praktinę-taikomąją vertę. Išvados ir siūlymai šioje dalyje turi būti argumentuoti, pagrįsti taikomųjų tyrimų rezultatais. Rekomenduojama savo išvadas ir siūlymus

formuluoti neutralia forma, pvz., ...*nustatyta*, ...*pastebėta*, ...*siūlytina*, ...*siūloma*, ...*rekomenduotina* ir pan. Abstraktūs siūlymai ...*siekti*, ...*stengtis*, ...*gerinti*, ...*labiau*, ...*daugiau* yra beprasmingi.

- Lentelės ir paveikslai turi būti informatyvūs, tvarkingai įforminti. Jeigu pateiktos lentelės, grafikai ir kita vaizdinė medžiaga užima daugiau kaip pusę A4 formato lapo, tai mažinamas šriftas arba jos pateikiamos prieduose.

- Kiekvienas pateiktas paveikslas ar lentelė tekste turi būti komentuojami, analizuojama juose pateikta informacija. Tačiau nereikia aprašyti to, kas pavaizduota.

- Šios dalies poskyrių apibendrinimuose akcentuojami empirinio tyrimo analizės rezultatai. Teisingai suformuluotas apibendrinimas parodo, ar pateiktame tekste atsakyta į skyriaus (poskyrio) pavadinimo prasmę.

- Įvadinėse ir apibendrinamose pastraipose gali būti sakinių, sujungiančių vieną darbo dalį su prieš tai buvusią ar kita darbo dalimi. Tai sukuria darbo vientisumo įspūdį.

- Pedagoginių studijų baigiamajame darbe nagrinėjamos edukologijos mokslo temos, apimančios teorinės pedagogikos, taikomosios pedagogikos, psichologijos ir dalyko didaktikos žinias.

2.8. Išvados ir pasiūlymai

Išvadose ir pasiūlymuose apibendrintai bei koncentruotai pateikiami darbo rezultatai. Analitinių skyrių apibendrinimuose esančių išvadų ir siūlymų pažodžiui nukopijuoti ir perkelti į šią dalį nereikėtų. Čia pateikiami tik esminiai, svarbiausi teiginiai, parodantys kiekvieno uždavinio įgyvendinimo rezultata. Todėl išvados ir pasiūlymai numeruojami pagal įvade pateiktų darbo uždavinių eiliškumą. Pateikus probleminę išvadą, formuluojamas pasiūlymas(ai), kaip problemą spręsti. Kiekvieno pasiūlymo realumas turi būti įrodytas ir argumentuotas praktinėje dalyje. Uždaviniui, susijusiam su teorijos analize, pateikiama tik išvada.

Ši dalis turėtų tilpti 1-2 puslapiuose.

2.9. Terminų ir sąvokų žodynas

Šioje dalyje būtina paaiškinti naudotus specifinius terminus, tarptautinius žodžius ir nurodyti šaltinį. Žodynas sudaromas dėl to, kad sąvokos būtų suprantamos vienareikšmiškai.

Pvz.:

Kiekybinis tyrimas. Empirinis tyrimas, kurio išvados paremtos duomenų analize, atliktas matematinės statistikos metodais (Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė 2008).

Kokybinis tyrimas. Empirinis tyrimas, teikiantis išvadas apie tyrimo objektą, paremtas kokybinių (išreikštų žodžių ar kitokių neskaitmeninių simbolių forma) duomenų analize (Bitinas, Rupšienė ir Žydžiūnaitė 2008).

Žodyne pateikiami svarbiausi terminai ir sąvokos, kurie gali būti skirtingai suprantami. Aiškinant sąvokas, privalu nurodyti literatūros šaltinį, kuriuo naudotasi. Jei studentas pats suformuluoja sąvoką pasinaudodamas keliais šaltiniais, tai turi būti pateikta nuorodoje (Šaltinis: sudaryta autoriaus pagal....).

Ar ši dalis yra reikalinga konkrečiam darbui, sprendžia darbo autorius ir jo vadovas.

2.10. Literatūros sąrašas

Literatūros sąrašas sudaromas baigiamojo, kursinio darbo pabaigoje atskiru skyriumi ir antrašte „Literatūros sąrašas“:

- Sąrašas rašomas naujame lape.
 - Visi šaltiniai pateikiami originalo kalba.
 - Į literatūros sąrašą įrašomi visi informacijos šaltiniai abėcėlės tvarka.
 - Literatūros sąrašė pateikti informacijos šaltiniai numeruojami.
 - Literatūros sąrašė nurodomos knygos, straipsniai, dokumentai, kurie buvo cituoti, vienu ar kitu aspektu aptarti, komentuoti tekste.
 - Pirmiausia abėcėlės tvarka surašomi šaltiniai, išspausdinti lotyniškais rašmenimis – lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų, kitomis kalbomis, o po to kirilica ar kitais rašmenimis. Skaitytos, bet darbe nepanaudotos literatūros į sąrašą rašyti nereikia.
 - Visų pirma literatūros sąrašė išvardijami moksliniai darbai, o po jų surašomi dokumentai ir kiti empiriniai bei normatyviniai dokumentai.
 - Norint parengti kursinį darbą ir PSBD studentui būtina išstudijuoti *ne mažiau kaip 15*, o baigiamąjį darbą – *ne mažiau kaip 25* informacijos šaltinius. Ne mažiau du trečdaliai šaltinių turi būti iki dešimties metų senumo.
 - Vadovėliai naudojami išimtiniais atvejais, argumentavus jų būtinumą pirmame darbo skyriuje. Reikšmingą sąrašo dalį turi sudaryti moksliniai šaltiniai (monografijos, straipsniai, mokslinių tyrimų duomenys) užsienio kalbomis.
 - Iškilus problemoms dėl prieigos prie tarptautinių duomenų bazių, studentai turi kreiptis į darbo vadovus ir Kolegijos bibliotekos darbuotojus.
- Literatūros šaltinių aprašo „Literatūros sąrašė“ pavyzdžiai:

Literatūros sąrašo pavyzdžiai

Šaltinio rūšis	Literatūros sąrašas
Vieno autoriaus knyga	GALINIENĖ, B., 2012. <i>Turto ir verslo vertinimo sistemos transformacijos</i> . Vilnius: Vilniaus universitetas. ISBN 978-609-459-512-7.
Dviejų autorių knyga	SUBAČIENĖ, R. ir TAMULEVIČIENĖ, D., 2013. <i>Valdymo apskaita</i> . Vilnius: Vilniaus universitetas. ISBN 978-609-459-181-5. KRISČIŪNAS, B., DĖDELĖ, A., 2014. <i>Aplinkos inžinerija: mokomoji knyga</i> . Kaunas: Vytauto Didžiojo Universitetas. ISBN 978-609-4670-20-6.
Trijų autorių knyga	GAIŽAUSKAS, L., LAKIS, V. ir MACKEVIČIUS, J., 2010. <i>Valdymo apskaitos teorija ir praktika</i> . Vilnius: Vilniaus universitetas. ISBN 978-9955-33-590-0
Daugiau kaip trijų autorių knyga	FOMINIENĖ, A., JATULIAVIČIENĖ, G., KUČINSKIENĖ, M., KINDURYS, V., KAZLAUSKIENĖ, E., MACKEVIČIUS, V., VASILIAUSKAITĖ, K., VENGRAUSKAS, V., VENGRIENĖ, B. ir ŽEMGULIENĖ, J., 2010. <i>Paslaugų verslas integruotoje rinkoje: permainingos ir tendencijos</i> . Vilnius: Vilniaus universitetas. ISBN 978-9955-33-574-0. PRANULIS, V., PAJUODIS, A., URBONAVIČIUS, S. ir VIRVILAITĖ, R., 2011. <i>Marketingas</i> . Vilnius: Garnelis. ISBN ar kodas: 9789955883210.
Knyga be autoriaus	<i>A history of Greece</i> , 1994. Sydney: Irwin. <i>Karjera šiandien ir rytoj</i> . 2002. Šiauliai: Šiaulių universitetas. ISBN: 9986383684.
Knyga: autorius kolektyvas	LIETUVOS RESPUBLIKA. Švietimo ir mokslo ministerija, 2011. <i>2011-2013 metų pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrieji ugdymo planai</i> . Vilnius: Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. ISBN 978-9986-03-658-6. IMPERIAL CHEMICAL INDUSTRIES. Paints Division, 1987. <i>“Come home to color“: large colour samples, decorating ideas and practical tips from Dulux</i> . Slough: Imperial Chemical Industries.
Informacijos šaltinis yra versta knyga	SNYDER, T., 2012. <i>Kruvinos žemės: Europa tarp Hitlerio ir Stalino [Bloodlands: Europe between Hitler and Stalin]</i> . Vertė Vitalijus Šarkovas. Vilnius: Tyto alba. ISBN 978-99-86-16-580-8.
Knyga: kiti leidimai (ne pirma laida)	DAUKANTIENĖ, V., 2013. <i>Siuvinių gamybos technologija</i> . 2-oji patais. ir papild. laida. Kaunas: Technologija. ISBN 9786090209349.
Vieno autoriaus straipsnis žurnale	KINDERIS, R., 2009. <i>Darbuotojų lojalumo stiprinimas smulkaus verslo įmonėse</i> . Tiltai, nr. 1(46), p. 92-111. ISSN 1392-3137. ALEKSANDRAVIČIUS, E., 2006. <i>Post-Communist transition: the case of two Lithuanian capital cities</i> . Revue internationale de sociologie, vol.16, no2, p. 347-360. ISSN 0390-670.
Dviejų autorių straipsnis žurnale	GALDIKAS, M. ir VILKAUSKAS, V., 2013. <i>Research of aerodynamics characteristics of wind power plant blades</i> . Mechanika, nr. 19(3), p. 324-331. ISSN 1392-1207.
Trijų autorių straipsnis žurnale	BAKANAUSKAS, A., BAKANAUSKIENĖ, I. ir LIESIONIS, V., 2003. <i>Setting the Price of an Employee in Organization: Different Approaches</i> . Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai, nr. 28, p. 21-30. ISSN 1392-1142.
Disertacijos	DRŪTEIKIENĖ, G., 2003. <i>Organizacijos įvaizdžio kūrimo procesas ir jo vadyba : daktaro disertacija</i> . Socialiniai mokslai: vadyba ir administravimas (03S). Vilniaus universitetas.
Elektroniniams dokumentams	Elektroninės laikmenos rūšis (interaktyvus), nurodoma laužtiniuose skliaustuose po antrašte. Jei cituojamas dokumentas yra elektroninis straipsnis, laikmenos rūšis nurodoma po žurnalo antrašte. DANYTĖ, M., 2011. <i>Introduction to the analysis of crime fiction: a user-friendly guide</i> [interaktyvus]. Kaunas: Vytauto Didžiojo Universitetas [žiūrėta 2015 m. gruodžio 13 d.]. ISBN: 978-9955-12-698-0. Prieiga per: < http://www.knygininkas.lt/knygu-katalogas/lietuviu-kalba-ir-literatura/kalbotyra-filologija/tema-60/introduction-to-the-analysis-of-crime-fiction-a-user-friendly-guide/kn-3495/ > MANSBACH, S.A., 2006. <i>Modernist architecture and nationalist aspiration in the Baltic: two case studies</i> . Journal of the Society of Architectural Historians [interaktyvus], Mar., vol. 65, no. 1, p. 92-111 [žiūrėta 2015 m. gruodžio 15 d.]. ISSN 0037-9808.

Šaltinio rūšis	Literatūros sąrašas
Elektroninė knyga (straipsnis): su DOI numeriu	VENCKUS, Z., 2008. <i>Aplinkos apsaugos politika ir teisė</i> [interaktyvus]. 2-oji pataisyta laida. Vilnius: Technika [žiūrėta 2015 m. gruodžio 10 d.]. VGTU leidyklos elektroninės knygos. ISBN: 9789955287261. Prieiga per: <doi:10.3846/900-S>. ADLYTĖ, R., VALANČIENĖ, L. and KRUSHINSKAS, R., 2015. <i>Investment to technologies strengths and weaknesses: Lithuania in the context of EU</i> . Journal of Economics, Business and Management, [interaktyvus], 3(6), 633-637 [žiūrėta 2015 m. gruodžio 11 d.]. ISSN: 2301-3567. Prieiga per: <doi: 10.7763/JOEBM.2015.V3.257>.
Standartas	LST ISO 15836:2007. <i>Informacija ir dokumentai. Dublin Core metaduomenų elementų grupė</i> . Vilnius: Lietuvos standartizacijos departamentas, 2007.
Interneto tinklapis	VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO BIBLIOTEKA, 2014. <i>Bibliografinės nuorodos, jų sąrašai, sąsajos su tekstu</i> [interaktyvus]. Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka [žiūrėta 2015 m. lapkričio 11 d.]. Prieiga per: < http://biblioteka.vdu.lt/bibliografines-nuorodos >.
Interneto tinklapis: nėra datos	HAND, B., n.d. <i>All about artificial sweeteners: the lowdown on zero-calorie sugari substitutes</i> [interaktyvus]. SparkPeople. [žiūrėta 2015 m. lapkričio 25 d.]. Prieiga per: < http://www.sparkpeople.com >.
Pranešimas konferencijoje	KLAPATAUSKIENĖ, J. ir MICKUS, A., 2014. <i>Studentų, įstojusių į Klaipėdos valstybinės kolegijos Socialinių mokslų fakultetą, informacinių technologijų žinių analizė</i> . Respublikinės mokslinės – praktinės konferencija, Žemaitijos kolegija. Straipsnių rinkinys: Verslas – studijos – Mokslas., p. 68.
Cituojami to paties autoriaus darbai, išleisti tais pačiais metais	TERESEVIČIENĖ, M., 2007a. <i>Išoriniai veiksniai trukdantys suaugusių mokymuisi</i> . Pedagogika: mokslo darbai, nr. 87, p. 141-148. ISSN 1392-0340. TERESEVIČIENĖ, M., 2007b. <i>Universitetinių studijų akreditavimo modelio teorinis ir empirinis pagrindimas</i> . Aukštojo mokslo kokybė = The Quality of Higher Education, nr. 4, p. 118—119. ISSN 1392-0340.

Jei literatūros sąrašė pateikiami keli to paties autoriaus darbai, jie išdėstomi pagal leidinio publikavimo metus chronologine tvarka, pradedant nuo vėliausiai publikuoto leidinio, pvz.: 2009, 2004, 1999 ir t.t.

Bibliografinis sąrašas pateikiamas pagal Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) parengtą tarptautinį standartą ISO 690:2010 „Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources“. 2010 m. Lietuvos standartu įteisinta ir LST ISO 690 „Informacija ir dokumentavimas. Bibliografinių nuorodų ir informacijos išteklių citavimo gairės (tapatus ISO 690:2010)“. KVK SMF studentų Baigiamuosiuose ir kursiniuose darbuose rekomenduojama iš esmės vadovautis šiuo Lietuvos standartu LST ISO 690:2010 „Informacija ir dokumentavimas. Bibliografinių nuorodų ir informacijos išteklių citavimo gairės (tapatus ISO 690:2010)“.

Iškilus neaiškumams, siūloma ieškoti informacijos šiose nuorodose:

<<http://biblioteka.vdu.lt/bibliografines-nuorodos>>

<[http://biblioteka.vdu.lt/Bibliografin%C4%97_pagalba/LST_ISO\(E\)_literatura.pdf](http://biblioteka.vdu.lt/Bibliografin%C4%97_pagalba/LST_ISO(E)_literatura.pdf)>

<[http://biblioteka.vdu.lt/Bibliografin%C4%97_pagalba/LST_ISO\(E\)_pavyzdziai.pdf](http://biblioteka.vdu.lt/Bibliografin%C4%97_pagalba/LST_ISO(E)_pavyzdziai.pdf)>

2.11. Priedų sąrašas

Prieduose pateikiami statistikos duomenys, vaizdinė medžiaga, pirminiai atliktų tyrimų duomenys ir kita medžiaga, kuria remiantis darbe buvo atlikti skaičiavimai, darytos išvados, atlikta analizė.

- Priedai numeruojami pagal nuorodų į juos pagrindiniame darbe eiliškumą.
- Kiekvienas priedas turi turėti numerį ir atitinkamą nuorodą pagrindinėje baigiamojo, kursinio darbo dalyje.
- Jei pagrindinėse darbo dalyse pateiktos lentelės, grafikai ir kita vaizdinė medžiaga užima daugiau kaip pusę A4 formato lapo, tai mažinamas šriftas arba jos pateikiamos prieduose.
- Atskiras priedas pradedamas naujame puslapyje.
- Jeigu priedas susideda iš kelių lapų, tai antrame ir tolesniuose lapuose pažymima – kad tai tęsinys.
- Baigiamojo, PSBD, kursinio darbo pavadinimas ir priedo numeris rašomas po viršutine parašte dešiniajame kampe, 10 pt šriftu.

3. STUDENTŲ DARBŲ ĮFORMINIMAS

Baigiamųjų, PSBD, kursinių ir kitų rašto darbų įforminimo reikalavimai:

- Baigiamasis, kursinis darbas rašomas lietuvių kalba.
- Baigiamojo darbo apimtis nuo įvado iki literatūros sąrašo – 40-50 puslapių, kursinio darbo apimtis – 20-30 puslapių, neskaitant apimties, kurią užima lentelės ir paveikslai. Teorinės dalies apimtis neturi būti didesnė už praktinę dalį.
- Studentų darbų kalba turi būti rišli, taisyklinga, be klaidų, darbas įformintas tinkamai.
- Lapo formatas A4 (210 × 297 mm).
- Baigiamojo darbo, kursinio darbo ir PSBD paraštės: viršuje – 2 cm, apačioje – 2 cm, kairėje – 3 cm, dešinėje – 1 cm.
- Tekstas rašomas 12 dydžio šriftu.
- Teksto šriftas – Times New Roman”.
- Tarpai tarp eilučių „1,5 lines” (lentelėse ir paveiksluose – viengubas).
- Pastraipos pirmoji eilutė atitaukta 1,5 cm.
- Teksto lygiuotė abipusė.
- Formulės rašomos Microsoft Equation programa (Insert → Object → Microsoft Equation ir t.t.). Jeigu tekste naudojamos formulės ir jų daugiau kaip viena, tai jos numeruojamos. Numeracija pateikiama tuoj po formulių, skliausteliuose, arčiau dešiniojo lapo krašto. Po formulės dedamas kabliataškis ir kitoje eilutėje pateikiami simbolių paaiškinimai. Tekste ar prie formulės turi būti nuoroda į šaltinį, iš kur ji paimta arba kieno sudaryta. Pvz.: Logistikos centrų pajėgumus būtina vertinti taip (Paulauskas 2005):

$$N_T = K_1 \cdot N_a + K_2 \cdot N_g + K_3 \cdot N_v \quad (2)$$

čia: K_i – kiekvienos transporto sistemos vertės koeficientai; bendra jų suma turi būti lygi vienetui;

N_a – autotransporto infrastruktūros pajėgumas;

N_g – geležinkelių transporto pajėgumai;

N_v – vandens transporto pajėgumai.

- Darbas spausdinamas tik vienoje lapo pusėje.
- Baigiamojo (PSBD), kursinio darbo atskirų skyrių pavadinimai rašomi didžiosiomis raidėmis, 14 dydžio šriftu, o poskyrių – mažosiomis, 14 dydžio šriftu (visi pavadinimai paryškinti).
- Tarpai tarp pavadinimų ir teksto – 1 tuščia eilutė.

- Puslapiai numeruojami lapo centre, viršuje, 12 dydžio šriftu (išskyrus titulinį lapą ir turinį, kurie nenumerojami, bet įtraukiami į puslapių skaičių).

- Darbo dalys (skyriai ir poskyriai) numeruojami arabiškais skaitmenimis.

- 1, 2 ir 3 baigiamojo, PSBD ir kursinio darbo dalys pradedamos naujame puslapyje.

- Titulinis puslapis turi būti įformintas pagal 1 priedo (baigiamasis darbas) arba 2 priedo (kursinis darbas) reikalavimus. Jame turi būti pateikti tikslūs duomenys. Raidžių aukštis – 14 dydžio šriftu, baigiamojo ar kursinio darbo pavadinimas – 16 dydžio šriftu. Titulinio puslapio temos pavadinimas ir kolegijos pavadinimas paryškintas. Tituliniame lape puošybos elementai nenaudotini.

- Pagrindiniame baigiamojo ar kursinio darbo tekste būtinos paveikslų, lentelių ir priedų nuorodos, jos pateikiamos taip: (3, 4 lentelės), (2, 3 pav.).

- Lentelės ir paveikslai vienodai numeruojami visame darbe arabiškais skaitmenimis. Lentelėse esantis tekstas turi būti rašomas 10 dydžio šriftu ir tarpas tarp eilučių viengubas, o paveiksluose jis gali būti 10-12 dydžio šriftu, teksto šriftas – „Times New Roman“.

- Visos lentelės ir paveikslai turi turėti pavadinimus, kuriuos privaloma įforminti pagal reikalavimus. Lentelės pavadinimas rašomas virš lentelės centre, paveikslo pavadinimas rašomas po paveikslu centre 12 dydžio šriftu, o šaltiniai – 10 dydžio šriftu, centre. Jei lentelė ar paveikslas sudarytas baigiamojo ar kursinio darbo autoriaus, tai šaltinis nurodomas taip, pvz.:

<i>Šaltinis:</i> sudaryta autoriaus (-ės) pagal Lietuvos Statistikos departamento 2011 m. duomenis.

- Jei naudotasi kito autoriaus iliustracijomis, tai šaltinis nurodomas taip, pvz.:

<i>Šaltinis:</i> DUBINAS, V. ir SMILGA, E., 2008. <i>Strateginio valdymo panaudojimo galimybės Lietuvoje. Organizacijų vadyba: sisteminiai tyrimai.</i> Kaunas: Kauno Technologijos universitetas, p. 25.

- Pateikiant visą lentelę ar paveikslą, publikuotą kitame šaltinyje, po jais būtina nurodyti originalo šaltinį. Jeigu iš kito šaltinio lentelę ar paveikslą sudėtinga išversti ar pavaizduoti, jos originali kopija gali būti dedama į priedus.

- Į literatūros sąrašą įtraukiami tik tekste paminėti autoriai.

- Šaltinių nuorodos tekste rašomos skliausteliuose, nurodant autoriaus pavardę (arba šaltinio antraštę, jeigu autoriaus nėra) ir šaltinio leidimo metus. Tarp pirmojo elemento ir leidimo datos jokių skyrybos ženklų nededame. pvz.:

(Jonaitis 2011)

(History of Greece 1994)

- Jei autorius arba šaltinio antraštė minima tekste, skliaustuose nurodomi tik metai, pvz.:

Palšaitis pabrėžia, kad daug didesnis efektas gaunamas patobulinus transporto darbo technologiją ar perdavus transportavimo funkcijas geresnėms transporto įmonėms (2010).
--

Palšaitis (2010) pabrėžia, kad daug didesnis efektas gaunamas patobulinus transporto darbo technologiją ar perdavus transportavimo funkcijas geresnėms transporto įmonėms.
Kaip teigiama knygoje „History of Greece“ (1994)“.

- Jei toje pačioje pastraipoje minimas tas pats autorius ir jo šaltinis, tuomet nurodoma tik autoriaus pavardė, o metai nekartojami.

- Jei perrašoma vieno ar kelių autorių mintis, tuomet citata rašoma kabutėse, nurodomas autorius, metai, puslapis, pvz.:

„Didesnis efektas gaunamas patobulinus transporto darbo technologiją ar perdavus transportavimo funkcijas geresnėms transporto įmonėms“ (Palšaitis 2010, p. 93).
„Asmeninis pardavimas yra unikalus marketingo komunikacijos elementas, nes, kitaip nei likusieji elementai, tai individualus metodas, skirtas patenkinti specifinius galimų klientų poreikius“ (Villamor and Arguelles 2014, p. 41)

- Jei nurodomi keli skirtingi šaltiniai, skliaustuose po šaltinių duomenys atskiriami kabliataškiu, pvz.:

(Mačiulis 1984; Smith 2014; Palšaitis 2010).
--

- Kai minimas dviejų autorių šaltinis, būtina kaskart nurodyti abiejų autorių pavardes, pvz.:

(Kriščiūnas ir Dėdelė 2014)

- Kai autorių yra 3, būtina nurodyti visus minimus autorius, pvz.:

(Žvirelienė, Žostautienė ir Kuvykaitė 2013)

- Kai autorių yra daugiau nei 3, nurodoma pirmojo autoriaus pavardė, priduriama „ir kt.“, anglų kalba „et al.“, jei rašoma rusų kalba „и др.“. Autorių vardai, pavardės pateikiami originalo kalba, pvz.:

(Butkus ir kt., 2011)

Jonaitis ir kt., (2008) nustatė ... ;

(Kotler et.al., 2003)

(Дафт и др., 2009)

Jei naudojamas šaltinis yra parengtas kelių autorių kolektyvo, o ant šaltinio viršelio neužrašytas autorius arba autoriai, tuomet, cituojant nurodoma redaktoriaus pavardė ir cituojama, kaip vieno autoriaus atveju. Literatūros šaltinių sąrašė turi būti pateikta šaltinio autoriai ir redaktoriai.

- Kai autoriai cituoja kitą šaltinį, kursinio ar baigiamojo darbo autorius privalo nurodyti tekste abiejų šaltinių autorius, bet į literatūros sąrašą įtraukia tik pagrindinį šaltinį, pvz.:

Bennet ir Koudelova (HOPENIENĖ, R. ir BAGDONIENĖ, L., 2006, p. 96) teigia, kad siekiant teigiamo įvaizdžio, vietos identitetą reikia atskleisti per vietai būdingas savybes, kultūrą ir individualumą, kas skiria vieną vietą nuo kitos.
--

- Jei šaltinio autorius yra organizacija ar šaltinis neturi autoriaus, nuorodoje minimas tik organizacijos ar šaltinio pavadinimas ir metai, pvz.:

(Tarptautinių žodžių žodynas, 2014);
(Lietuvos statistikos departamentas, 2016);
(sud. Gumuliauskienė 2002, p. 86)

- Kalbant apie to paties autoriaus skirtingas publikacijas, išleistas tais pačiais metais, jas reikėtų išskirti pridedant raides a, b, c ir t.t. po publikacijos metų. Atitinkamai šios raidės turi būti prirašytos prie leidimo metų pateikiamame literatūros sąrašė, pvz.:

(Johnson 1992a, 1992b, 1992c; Sing 1994);

- Lentelių ir paveikslų įforminimo reikalavimai. Pvz.:

4 lentelė

Atsargų valdymo rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
1.	Vidutinis atsargų dydis, tonos	3860,1	5477,6	4040,9	3420,4	3180,4
2.	Alternatyviosios atsargų laikymo išlaidos, Eur	219064,1	318918,4	289628,7	200316,2	193061,8
3.	Atsargų laikymo išlaidos vienam vidutinių atsargų litui	0,33	0,29	0,29	0,25	0,24
4.	Metinės atsargų užsakymo išlaidos, Eur	3644930	3876920	3701206	3635280	3620250
5.	Metinės bendrosios atsargų valdymo išlaidos, Eur	4134116,3	4515093,6	4211838,9	3990976,2	3925349,5
6.	Ekonomiškas užsakymo dydis, tonomis	21073,6	27001,9	21758,1	21869,2	21910,8
7.	Kiekio nuolaidos ekonomija	-	-	-	-	-
8.	Kiekio nuolaidos vertė	-	-	-	-	-
9.	Naujo atsargų užsakymo pateikimo taškas, dienos	0,46	0,44	0,46	0,47	0,48

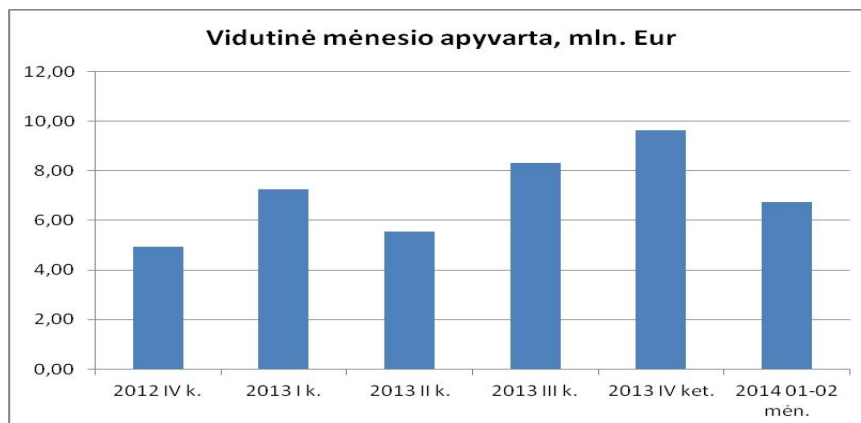
Šaltinis: sudaryta autoriaus pagal gamybos įmonės 2010-2014 m. finansinių ataskaitų duomenis.

5 lentelė

Organizacinės kultūros tipų grupavimas pagal Blake ir Mouton vadovo tinklainę

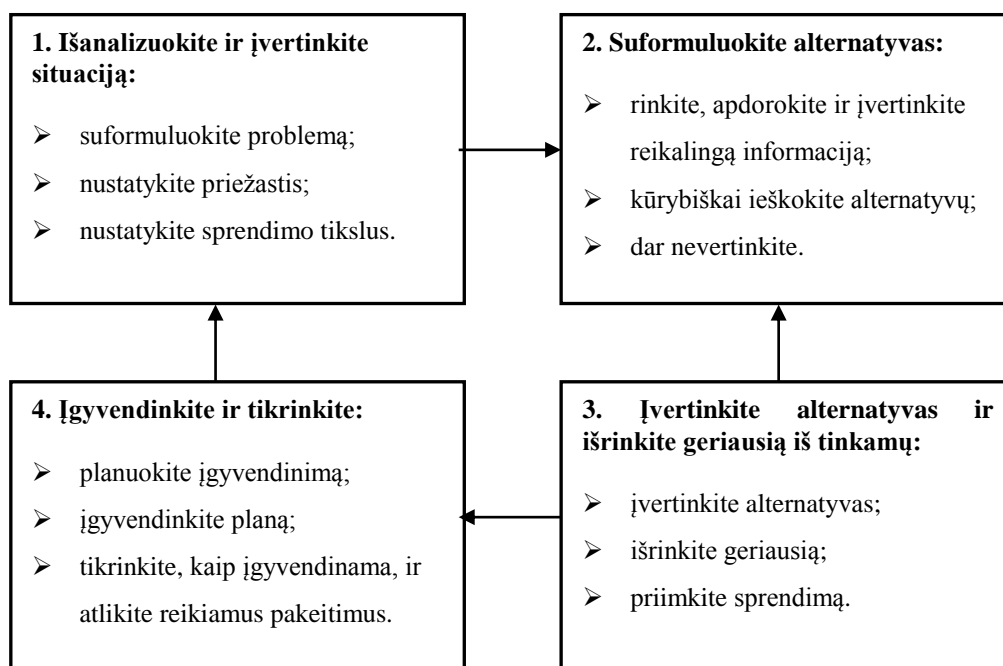
Autoriai	Organizacinės kultūros tipai	
	Vadovai orientuoti į žmones	Vadovai orientuoti į užduotis
Рютингер Р.		spekuliacinė ir administracinė kultūros
Pheysey D.C.	paramos ir laimėjimų kultūros	galios ir vaidmenų kultūros
Schermerhorn J. R.	„klubo“ ir „akademija“ kultūros	„beisbolo“ ir „virtovė“ kultūros
Камерон К., Куинн Р.	klano ir situatyvinė kultūros	biurokratinė ir rinkos kultūros
Доблаев В.Л.	„apsukrūs vaikai“ ir „nepaliaujamas darbas“ kultūros	„visa viltis kompanijoje“ ir „proceso“ kultūros
Гринберг Дж., Бэйрон Р.	tinklinė ir bendruomeninė kultūros	samdoma ir fragmentinė kultūros
Harrison R.	užduoties ir asmens kultūros	valdžios ir vaidmens kultūros

Šaltinis: autorės atliktos organizacinės kultūros tipologijų ir vadovo vaidmens įtakos organizacinei kultūrai formuoti analizės apibendrinimas pagal ДОБЛАЕВ, В. Л., 2002; КАМЕРОН, К., КУИНН, Р. и др., 2001.



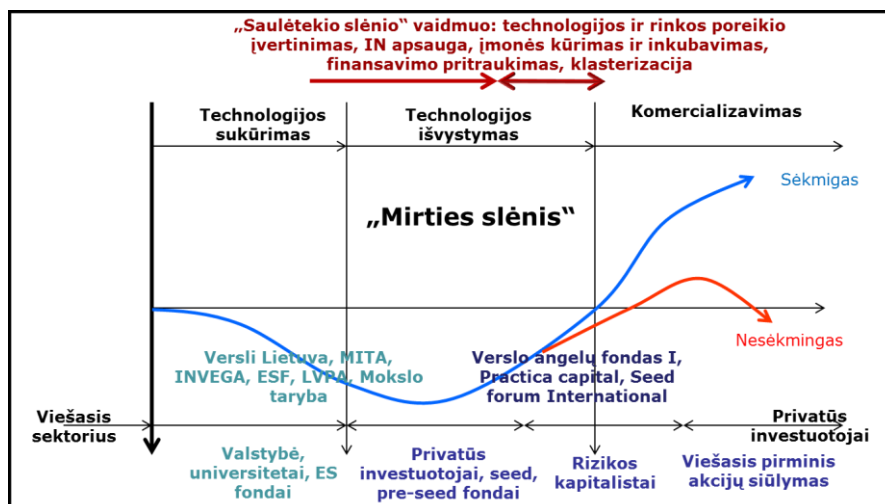
2 pav. Vilniaus biržos vidutinės mėnesio apyvartos kitimas

Šaltinis: sudaryta autoriaus (-ės) pagal tyrimo duomenis, 2016



3 pav. Sprendimų priėmimo žingsniai

Šaltinis: MARTINKUS, B., STOŠKUS, S. ir BERŽINSKIENĖ, D., 2010. *Vadybos pagrindai*. Šiauliai, p. 191.



4 pav. Finansavimo šaltiniai.

Šaltinis: Saulėtekio slėnio mokslo ir technologijų parkas. Finansavimo šaltiniai.

Prieiga per: <<http://www.sunrisevalley.lt>>

▪ Cituojant dokumentus ar kitokius tekstus iš interneto, reikia nurodyti dokumento autorių ir kūrinio metus (jeigu tokie yra). Jeigu nėra – tekste nurodomas tik trumpasis adresas, pvz.:

<http://www.lrs.lt>

▪ Literatūros sąrašė pateikiamas visas dokumento pavadinimas, adresas ir prisijungimo prie interneto svetainės data.

▪ Jeigu citata dėl jos ypatingos svarbos apribojama kabutėmis, ji turi visiškai atitikti originalo tekstą: skyrybą, pastraipas, išretinimus, pabraukimus. Galimi tik atskirų žodžių, ar sakinių praleidimai – kupiūros. Citatų viduryje ar pabaigoje jos žymimos daugtaškiu laužtiniuose skliaustuose [...]. Kupiūra sakinio pradžioje nurodoma tik daugtaškiu.

▪ Datos rašymas: kalendorinės datos rašomos *skaitmenine forma*, be taškų, su brūkšneliais, atskiriančiais metus, mėnesį, dieną, pvz.:

2016-05-10

Rašant datą skaitmenine forma su brūkšneliais Ms Word tekstų rengykle, kad data nepersiskirtų, brūkšneliui parašyti naudojama kombinacija Ctrl + Shift + brūkšnelis.

▪ arba mišriuoju būdu pvz.:

2016 m. sausio 5 d.

▪ Tekste įvairūs matavimo vienetai įvardijami trumpiniais, pvz.: 18 proc., o grafikuose ir lentelėse – simboliais, pvz.: 18 %.

4. VIEŠAS DARBŲ PRISTATYMAS

Puikus viešas darbo pristatymas gali subjektyviai pagerinti įspūdį apie studento darbo vertę. Kiekvienas darbas yra originalus, pristatymas gali būti skirtingas. Todėl metodikos rengėjai, nenorėdami, kad būtų laikomasi vieno šablono, pateikia tik rekomendacijas. Baigiamojo ar kursinio darbo pristatymą patogiau parengti *Power Point* programa. Rekomenduojama pateikti ne daugiau kaip 10-12 skaidrių, jas sunumeruojant. Kursiniam darbui pristatyti skiriamos 7-10 min., o pristatant baigiamąjį darbą, reikia būti pasiruošus ir plačiau pakomentuoti skaidres.

Darbo pristatymo *Power Point* programa pavyzdys:

1 skaidrė. Pristatant baigiamąjį darbą ar PSBD pirmiausia nurodoma: Kolegijos, fakulteto pavadinimai, studijų programa, baigiamojo darbo tema, diplomanto vardas, pavardė. Pristatant kursinį darbą, nurodomi Kolegijos, fakulteto, katedros pavadinimai, kursinio darbo tema, studento vardas, pavardė.

2 skaidrė. Joje pateikiamas darbo tikslas, uždaviniai ir metodai. Ši skaidrė pradedama komentuoti nuo temos aktualumo, problematikos.

3, 4, 5, 6, 7, ... skaidrės. Jose rekomenduojama nurodyti darbo uždavinį, gautus rezultatus pateikti lentelių ar grafikų forma. Kiekvienam suformuluotam uždaviniui rekomenduojama ne daugiau kaip dvi skaidrės.

Paskutinėse skaidrėse pateikiami apibendrinimai, išvados ir pasiūlymai.

Dar keli patarimai:

- Skaidrėse pateikiami pavieniai teiginiai, jie išdėstomi punktais.
- Nedaug teksto, šriftas pakankamai stambus, pvz., 7-8 teksto eilutės, šrifto dydis – 24 (antraštės – 32).
- Spalvos suderintos, bet kontrastingos, tamsus tekstas ryškiai matomas šviesiame fone arba atvirkščiai.
- Visos skaidrės įformintos vienodai, nesiskiria fonu, raidžių dydžiais.
- Kiekviena skaidrė ne skaitoma pažodžiui, bet komentuojama – klausytojai patys moka skaityti.
- Informacija pateikiama grafikais, lentelėmis, schemomis, paveikslais.
- Tekstas pasakomas žodžiu, klausytojai mato iliustraciją.
- Animacija turi būti santūri, garso efektai nerekomenduojami.

Kaip elgtis kvalifikavimo komisijos posėdyje?

- Tinkama apranga ir kultūringas elgesys.

- Entuziastingai pradėti pranešimą: pasisveikinti, kreiptis į komisiją, prisistatyti.
- Kalbėti aiškiai ir pakankamai garsiai.
- Pasirinkti įtikinamą kalbėjimo toną.
- Stovėti atsisukus į auditoriją ir su ja bendrauti.
- Labai svarbus akių kontaktas.
- Nesinervinti arba neparodyti, kad nerviniesi. Saikinga šypsena šildo atmosferą.
- Nesidrovėti paprašyti pakartoti klausimą.
- Išgirdus kritinę pastabą, neparodyti susierzinimo, o ramiai ir pagarbiai atsakyti.

Kruopščiai ir atsakingai parengtas baigiamasis darbas, dalykiškas jo pristatymas pademonstruos kvalifikavimo komisijai studento išprusimo ir profesionalumo lygį ir įrodys, kad studentui galima suteikti profesinę kvalifikaciją ir įteikti aukštojo mokslo diplomą).

Literatūros sąrašas

1. BAGŽIŪNIENĖ, V., 2005. *Įmonės veiklos planavimas ir analizė*. Vilnius: Conto litera.
2. BILEVIČIENĖ, V., ir JONUŠAUSKAS, T., 2011. *Statistinių metodų taikymas rinkos tyrimuose*. Vilnius: MRU. ISSN 1822-8011.
3. BITINAS, B., RUPŠIENĖ, L., ir ŽYDŽIŪNAITĖ, V., 2008. *Kokybinių tyrimų metodologija. 1, 2 dalys*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla-spaustuvė. ISBN 9789986312598
4. DIKČIUS, V., 2005. *Marketingo tyrimai*. Vilnius: Vilniaus vadybos akademija. ISBN 9955528044.
5. DUARTE, N., 2008. *Slide:ology. The art and science of creating great presentations*. Beijing, Cambridge, Farnham.
6. KARDELIS, K., 2007. *Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai*. Kaunas: Lucilijus. ISBN 9986135613.
7. LUOBIKIENĖ, I., 2000. *Sociologija: bendrieji pagrindai ir tyrimų metodika*. Kaunas: Technologija. ISBN 9986137756.
8. TIDIKIENĖ, R., 2003. *Socialinių mokslų tyrimų metodologija*. Vilnius. ISBN 9955563265
9. VAITIEKUS, A., ir MAURICIENĖ, I., 2011. *Baigiamųjų ir kursinių darbų rengimo metodologija*. Kaunas: UAB“Vitae Litera“. ISBN 978-609-454-033-2.
10. ŽYDŽIŪNAITĖ, V., 2008. *Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos*. Kaunas: Technologija. ISBN 9789955252191.
11. ŽYDŽIŪNAITĖ, V., 2011. *Baigiamojo darbo rengimo metodologija*. Mokomoji knyga. Kaunas: UAB“Vitae Litera“. ISBN 978-609-454-034-2.
12. LIETUVOS RESPUBLIKA, 2007. Švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl mokytojo profesijos kompetencijos aprašo patvirtinimo“ 2007 m. sausio 15 d. Nr. ISAK-54. [interaktyvus]. Vilnius. [žiūrėta 2016 m. sausio 26 d.]. Prieiga per: <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.CEA71C4AC289>>.
13. LIETUVOS RESPUBLIKA, 2007. Švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl Švietimo ir mokslo ministro 2010 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. V-54 „Dėl pedagogų reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ 2012 m. gruodžio 12 d. Nr. V-1742. [interaktyvus]. Vilnius. [žiūrėta 2016 m. sausio 26 d.]. Prieiga per <<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.58B1100C4451>>.
14. KLAIPĖDOS VALSTYBINĖ KOLEGIJA, 2013. Socialinių mokslų fakulteto dekanas 2013 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. SS01 – 44 patvirtinta „Baigiamojo darbo rengimo ir gynimo organizavimo tvarka“ [žiūrėta 2016 m. sausio 26 d.]. Prieiga per: <http://www.kvk.lt/images/stories/BD_nuostatai.pdf>.

KLAIPĖDOS VALSTYBINĖS KOLEGIJOS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
Studijų programa: LOGISTIKOS VADYBA

Leidžiama ginti
Dekanė

Vardė Pavardienė
2014-06-30

BAIGIAMOJO DARBO

TEMA

Baigiamasis darbas

X grupės diplomantas (-ė)

Vardenis (-ė) Pavardenis (-ė)
2016-05-10

Recenzentas (-ė)

Darbo vadovas (-ė)

Vardis (-ė) Vardaitis (-ė)
2016-06-01

lekt. Pavardis (-ė) Pavardaitis (-ė)
2016-05-15

Klaipėda, 2016

Socialinių mokslų srities studijų programų
baigiamųjų ir kursinių darbų rengimo
metodikos
2 priedas

**KLAIPĖDOS VALSTYBINĖS KOLEGIJOS
SOCIALINIŲ MOKSLŲ FAKULTETO
LOGISTIKOS IR VERSLO KATEDRA**
Studijų programa: LOGISTIKOS VADYBA

KURSINIO DARBO TEMA
Vadybos pagrindų kursinis darbas

Darbą atliko X gr. stud.

Vardenis (-ė) Pavardenis (-ė)
2016-05-03

Darbo vadovas (-ė)

lekt. Vardis (-ė) Vardaitis (-ė)
2016-05-04

Klaipėda, 2016

Baigiamojo darbo turinio pavyzdys:

Turinys

Santrauka.....	3
Summary	4
Įvadas	5
1. TYRIMO METODIKOS APŽVALGA.....	7
2. SANDĖLIAVIMO VALDYMO TOBULINIMO TEORIJOS ANALIZĖ	9
2.1. Gamybos įmonių ir jų padalinių valdymo ypatumai ir problemos	9
2.2. Sandėlių valdymo problemos ir tobulinimo galimybės	22
2.2.1. Informacinių sistemų ir informacijos srautų valdymo modernizavimas.....	22
2.2.2. Krovos darbų valdymo efektyvumo gerinimas	25
2.2.3. Technologinių ir organizacinių sandėliavimo operacijų tobulinimas.....	28
3. UAB „KONSERVŲ GAMYKLA“ SANDĖLIAVIMO SISTEMOS VALDYMO OPTIMIZAVIMAS	34
3.1. Gamyklos sandėliavimo sistemos funkcionavimo analizė ir įvertinimas	37
3.2. Įmonės sandėliavimo sistemos probleminių sričių valdymo optimizavimas	42
3.2.1. Atsargų planavimo ir kontrolės tobulinimas	42
3.2.2. Krovos darbų valdymo tobulinimas.....	45
3.2.3. Technologinių ir organizacinių sandėliavimo operacijų optimizavimas	47
Išvados ir pasiūlymai.....	50
Terminų ir sąvokų žodynas	52
Literatūros sąrašas.....	55
Priedų sąrašas	
1 priedas. UAB „Konservų gamykla“ sandėlio darbuotojų apklausos klausimynas.	
2 priedas. UAB „Konservų gamykla“ organizacinės valdymo struktūros schema.	
3 priedas. UAB „Konservų gamykla“ sandėlio patalpų planas.	
4 priedas. UAB „Konservų gamykla“ generalinio direktoriaus sutikimas baigiamajame darbe naudoti įmonės pavadinimą.	
5 priedas. Baigiamojo darbo autoriaus įsipareigojimas dėl neplagijavimo.	

KURSINIO DARBO VERTINIMAS

Studentas(ė)..... Grupė..... Data.....

Vertinimo kriterijai / balai	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. KD apimties ir įforminimo vertinimas:										
<input type="checkbox"/> Ar KD apimtis yra 20-30 p. <input type="checkbox"/> Ar laikomasi fakultete priimtų teksto rašymo ir maketavimo reikalavimų? <input type="checkbox"/> Ar nėra stiliaus ir rašybos klaidų? <input type="checkbox"/> Ar teisingai pateikiamos informacinių šaltinių nuorodos ar neplagijuojama? <input type="checkbox"/> Ar teisingai numeruojamos ir įforminamos darbo dalys, puslapiai, lentelės, paveikslai, priedai? <input type="checkbox"/> Ar pateikti pakankami, tinkami ir tvarkingi priedai, ar jie susieti nuorodomis su tekstine dalimi?										
Įvertinimas:										
2. BD bendrųjų reikalavimų laikymosi vertinimas:										
<input type="checkbox"/> Ar santraukoje koncentruotai pristatomi darbo objektas, problematika, darbo metodai ir gauti rezultatai? <input type="checkbox"/> Ar įvade argumentuotai įrodytas temos aktualumas, ar nurodyta, kokios problemos bus tiriamos? <input type="checkbox"/> Ar KD tikslas, uždaviniai yra tinkamai suformuluoti ir atitinka temą? <input type="checkbox"/> Ar tinkamai pasirinkti ir suformuluoti KD objektas ir darbo metodai? <input type="checkbox"/> Ar darbo objektas pristatytas pakankamai išsamiai? <input type="checkbox"/> Ar pakankamai argumentuotai nurodomi informacijos šaltinių pasirinkimo kriterijai ir jų aktualumas? <input type="checkbox"/> Ar empirinio tyrimo metodikos parinkimas yra pakankamai pagrįstas? Ar aiški empirinio tyrimo atlikimo eiga? <input type="checkbox"/> Ar turinio skyrių ir poskyrių pavadinimai analitinio, probleminio pobūdžio? <input type="checkbox"/> Ar išlaikytos tinkamos proporcijos tarp KD pagrindinių dalių? <input type="checkbox"/> Ar KD turinio skyriai ir poskyriai atitinka iškeltus uždavinius? <input type="checkbox"/> Ar „Išvadų ir pasiūlymų“ dalyje atsispindi visų KD uždavinių rezultatai? <input type="checkbox"/> Ar išvados ir siūlymai atitinka KD tikslą ir uždavinius, ar yra koncentruoti, esminiai ir realūs? <input type="checkbox"/> Ar „Literatūros sąrašas“ sudarytas pagal fakultete nustatytus reikalavimus? Ar pakankamas? Ar visais šaltiniais naudotasi?										
Įvertinimas:										
3. KD teorinės dalies vertinimas:										
<input type="checkbox"/> Ar teorinėje dalyje analizuojama aktuali, naujausia, probleminė teorinė ir empirinė informacija, galinti pagrįsti praktinės tiriamosios dalies svarbiausius teiginius? <input type="checkbox"/> Ar informacijos šaltiniai pakankamai nauji, patikimi, ar jų pakanka? <input type="checkbox"/> Ar pavyko sukurti vieningą, sklandų mokslinį stilių? <input type="checkbox"/> Ar KD autorius šioje dalyje pakankamai interpretuoja (analizuoja, palygina autorių mintis, pateikia apibendrinimus) teorinę medžiagą, kad šią dalį būtų galima laikyti jo autoriniu darbu? <input type="checkbox"/> Ar šios dalies medžiaga tarnauja KD tikslui ir uždaviniams pasiekti.										
Įvertinimas:										
4. KD praktinės dalies vertinimas:										
<input type="checkbox"/> Ar praktinėje (tiriamosioje dalyje) ryškus tiriamasis pobūdis, t.y. ar neapsiribojama tik tiriamojo objekto aprašymu, ar yra analitiniam darbui būtini elementai – problemų analizė, vertinimai, išvados, siūlymai ir jų argumentavimas? <input type="checkbox"/> Ar ši dalis yra sukurta apibendrinus svarbiausius empirinio tyrimo rezultatus? <input type="checkbox"/> Ar analizė pakankamai gili, ar išvados ir siūlymai turi taikomąją reikšmę?										
Įvertinimas:										
Bendras įvertinimas:										
Jei nors vienas iš keturių vertinamų aspektų įvertinamas mažiau nei 5 balais, kursinis darbas - nevertinamas. Bendrą kursinio darbo rezultatą nulemia 3 ir 4 punktų įvertinimai.										

Pastabos:
